

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-02-21

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 7 februari 2002 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Gösta Ihrfelt.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

3 kap. 3 §

I paragrafens första stycke föreslås ett tillägg av en mening för att det inte skall råda någon tvekan om att en bestämmelse i artikel 6.3 d i rådets direktiv 89/391/EEG om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet är genomförd i svensk rätt. Artikeln gäller vissa begränsningar i fråga om arbetstagares tillträde till särskilt riskfyllda och farliga områden. Enligt det föreslagna tillägget införs en motsvarande begränsning av tillträdet till områden där det finns en allvarlig och påtaglig risk för ohälsa eller olycksfall. I författningskommentaren anges att "allvarlig och påtaglig risk" innebär att den händelse som kan befaras inträffa inte är bagatellartad och att det finns en viss sannolikhet för att händelsen skall inträffa.

Detta uttalande ger intrycket att bestämmelsen är avsedd att träffa betydligt fler fall än som kan antas vara omfattade av direktivets bestämmelse, något som i och för sig inte behöver möta någon erinran.

Lagrådet anser emellertid vidare att uttrycket "allvarlig och påtaglig risk för ohälsa eller olycksfall" inte helt motsvarar vad som avses i författningskommentaren. Bestämningen "allvarlig och påtaglig" har knutits till ordet risk och ordalagen utesluter således inte att ohälsan eller olycksfallet eller konsekvenserna därav skulle kunna vara bagatellartade. Ordet "allvarlig" är knappast heller det språkligt rätta för att beteckna graden av risk. En annan svårighet är att det föreslagna uttryckssättet inte är väl anpassat till ordvalet på andra ställen i arbetsmiljölagen där regleringen avser någon form av kvalificerad risk för ohälsa eller olycksfall. För sådana fall används mestadels uttryck som "särskild risk", se 3 kap. 2 §, 4 kap. 6 § och 7 kap. 11 §. Mera speciellt är "omedelbar och allvarlig fara för arbetstagares liv eller hälsa", se 6 kap. 7 § och 3 kap. 4 §. Uttrycket "påtaglig risk" återfinns i 5 kap. 3 §, där det avser särskilt riskfyllt arbete för minderåriga.

Lagrådet förordar med hänsyn till det anförda att orden "allvarlig och" utgår ur den föreslagna nya meningen och att denna således avslutas enligt följande: "..... områden där det finns en påtaglig risk för ohälsa eller olycksfall." Lagrådet bedömer det knappast påkallat att i lagtexten särskilt framhålla att ohälsan eller olycksfallet inte skall vara av bagatellartad natur.

4 kap. 2 §

Bemyndiganderegleringen föreslås utvidgad så att föreskrifter skall kunna meddelas inte bara som hittills om tillstånd för användning av arbetsprocesser, arbetsmetoder och anläggningar utan också om godkännande eller om annat bevis om överensstämmelse med gäl-

lande krav för sådan användning. Den nya utformning som föreslås innebär att bestämmelsen komprimeras och att den uppdelning på två punkter som nu finns slopas trots att en skillnad skall bestå såtillvida, att det beträffande arbetsprocesser, arbetsmetoder och anläggningar endast är användandet som regleras medan det beträffande tekniska anordningar och farliga ämnen även gäller deras utsläppande på marknaden och avlämnande för att tas i bruk. De båda sistnämnda förfarandena har ju ingen aktualitet i samband med arbetsprocesser, arbetsmetoder och anläggningar.

Enligt Lagrådets mening blir bestämmelsen på detta sätt visserligen något kortare men samtidigt mindre tydlig och lättläst. Lagrådet förordar att en uppdelning på två punkter behålls, varvid bestämmelsen i aktuell del kan ges följande lydelse:

”..... föreskriva att tillstånd, godkännande eller annat bevis om överensstämmelse med gällande krav fordras

1. innan arbetsprocesser, arbetsmetoder eller anläggningar får användas, och
2. innan tekniska anordningar eller ämnen som kan föranleda ohälsa eller olycksfall får släppas ut på marknaden, användas eller avlämnas för att tas i bruk.”